Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (yhdeksäs jaosto)

11 päivänä heinäkuuta 2018 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Direktiivi 1999/5/EY – Radio- ja telepäätelaitteiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroinen tunnustaminen – Yhdenmukaistettujen standardien olemassaolo – Valmistajan velvollisuus kääntyä ilmoitetun tarkastuslaitoksen puoleen – Ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumeron kiinnittäminen

Asiassa C-192/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Consiglio di Stato (ylin hallintotuomioistuin, Italia) on esittänyt 23.2.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 13.4.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

COBRA SpA

vastaan

Ministero dello Sviluppo economico,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Vajda (esittelevä tuomari) sekä tuomarit K. Jürimäe ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan P. Garofoli, avvocato dello Stato,

– Euroopan komissio, asiamiehinään G. Gattinara ja D. Kukovec,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee radio- ja telepäätelaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta 9.3.1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/5/EY (EYVL 1999, L 91, s. 10), sellaisena kuin se on muutettuna 18.6.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 596/2009 (EUVL 2009, L 188, s. 14) (jäljempänä direktiivi 1999/5), tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat COBRA SpA ja Ministero dello Sviluppo economico (taloudellisen kehityksen ministeriö, jäljempänä MISE) ja joka koskee ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumeron puuttumista COBRA:n valmistamista laitteista ja niiden pakkauksista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivi 1999/5 kumottiin ja korvattiin 13.6.2016 alkavin vaikutuksin radiolaitteiden asettamista saataville markkinoilla koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamisesta ja direktiivin 1999/5/EY kumoamisesta 16.4.2014 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2014/53/EU (EUVL 2014, L 153, s. 62). Kun otetaan huomioon pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aika, käsiteltävänä olevaa ennakkoratkaisupyyntöä on kuitenkin tarkasteltava direktiivin 1999/5 perusteella.

4 Direktiivin 1999/5 johdanto-osan 14, 27 ja 32 perustelukappaleessa todettiin seuraavaa:

”(14) on huolehdittava siitä, etteivät radio- ja telepäätelaitteet aiheuta terveysvaaroja, jotka voitaisiin ehkäistä,

– –

(27) on yleisen edun mukaista yhdenmukaistaa standardit Euroopan laajuisesti radio- ja telepäätelaitteiden suunnittelussa ja valmistuksessa; tällaisten yhdenmukaistettujen standardien noudattaminen on osoitus siitä, että olennaiset vaatimukset todennäköisesti täyttyvät; muut keinot osoittaa olennaisten vaatimusten täyttäminen ovat sallittuja,

– –

(32) asiaankuuluvat olennaiset vaatimukset täyttävien radio- ja telepäätelaitteiden vapaa liikkuvuus olisi sallittava; tällaiset laitteet olisi voitava ottaa tarkoitettuun käyttöön; käyttöönotto voi edellyttää valtuutusta radiospektrin käyttöön ja asiaankuuluvan palvelun tarjoamiseen”.

5 Kyseisen direktiivin 1 artiklan, jonka otsikko oli ”Soveltamisala ja tarkoitus”, 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Tällä direktiivillä perustetaan sääntelyjärjestelmä radio- ja telepäätelaitteiden markkinoille saattamiseksi yhteisössä, niiden vapaan liikkuvuuden turvaamiseksi sekä käyttöön ottamiseksi.”

6 Kyseisen direktiivin 2 artiklassa, jonka otsikko oli ”Määritelmät”, säädettiin seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

c) ’radiolaitteella’ tuotetta tai sen olennaista osaa, joka pystyy viestimään radioaaltoja lähettämällä ja/tai vastaanottamalla maanpäälliseen tai avaruudessa tapahtuvaan radioviestintään varattua spektriä käyttäen,

– –

h) ’yhdenmukaistetulla standardilla’ teknistä eritelmää, jonka tunnustettu standardointielin on vahvistanut komission toimeksiannosta [teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22.6.1998 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston] direktiivissä 98/34/EY [(EYVL 1998, L 204, s. 37)] eurooppalaisen vaatimuksen perustamiseksi säädettyjä menettelyjä noudattaen ja jonka noudattaminen ei ole pakollista”.

7 Saman direktiivin 3 artiklan, jonka otsikko oli ”Olennaiset vaatimukset”, 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Kaikkiin laitteistoihin on sovellettava seuraavia olennaisia vaatimuksia:

a) käyttäjän tai muiden henkilöiden terveyden ja turvallisuuden suojelua, mukaan lukien [tietyllä jännitealueella toimivia sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 19.2.1973 annetun neuvoston] direktiiviin 73/23/ETY [(EYVL 1973, L 77, s. 29)] sisältyviä tavoitteita turvallisuusvaatimusten osalta, soveltamatta jännitealueen alarajaa;

b) [sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 3.5.1989 annetun neuvoston] direktiiviin 89/336/ETY [(EYVL 1989, L 139, s. 19)] sisältyviä suojavaatimuksia sähkömagneettisen yhteensopivuuden osalta.”

8 Direktiivin 1999/5 5 artiklan, jonka otsikko oli ”Yhdenmukaistetut standardit”, 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Jos laitteisto täyttää kokonaan tai osittain yhdenmukaistetut standardit, joiden viitenumerot on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä, jäsenvaltiot olettavat, että 3 artiklassa tarkoitetut olennaiset vaatimukset, jotka sisältyvät kokonaan tai osittain kyseisiin yhdenmukaistettuihin standardeihin, on täytetty.”

9 Kyseisen direktiivin 7 artiklan, jonka otsikko oli ”Käyttöönotto ja liitäntäoikeus”, 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on sallittava laitteiston käyttöönotto sen alkuperäiseen tarkoitukseen, jos se on 3 artiklassa yksilöityjen soveltuvien olennaisten vaatimusten ja tämän direktiivin muiden asiaankuuluvien säännösten mukainen.”

10 Kyseisen direktiivin 10 artiklassa, jonka otsikko oli ”Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt”, säädettiin seuraavaa:

”1. Tässä artiklassa määriteltyjä vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä käytetään osoittamaan, että laitteisto on kaikkien 3 artiklassa määriteltyjen asiaankuuluvien olennaisten vaatimusten mukainen.

– –

3. Telepäätelaitteisiin, jotka eivät käytä maanpäälliseen tai avaruudessa tapahtuvaan radioviestintään varattua spektriä, radiovastaanottimiin ja radiolaitteiden vastaanottaviin osiin sovelletaan valmistajan valinnan mukaan joko liitteessä II, IV tai V kuvattuja menettelyjä.

4. Jos valmistaja on soveltanut 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yhdenmukaistettuja standardeja, muihin kuin 3 kohdan soveltamisalaan kuuluviin radiolaitteisiin sovelletaan valmistajan valinnan mukaan joko liitteessä III, IV tai V kuvattuja menettelyjä.

5. Jos valmistaja ei ole soveltanut 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yhdenmukaistettuja standardeja tai on soveltanut niitä vain osittain, muihin kuin tämän artiklan 3 kohdan soveltamisalaan kuuluviin radiolaitteisiin sovelletaan valmistajan valinnan mukaan joko liitteessä IV tai V kuvattuja menettelyjä.

– –”

11 Kyseisen direktiivin 11 artiklassa, jonka otsikko oli ”Ilmoitetut tarkastuslaitokset ja valvontaviranomaiset”, säädettiin seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ne tarkastuslaitokset, jotka ne ovat nimenneet suorittamaan 10 artiklassa tarkoitetut menettelyt. Jäsenvaltioiden on sovellettava liitteessä VI määrättyjä vähimmäisvaatimuksia päättäessään nimettävistä tarkastuslaitoksista.

2. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ne alueelleen sijoittautuneet viranomaiset, jotka suorittavat tämän direktiivin toimivuuteen liittyvät valvontatehtävät.

– –”

12 Direktiivin 1999/5 12 artiklan, jonka otsikko oli ”CE-merkintä”, 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Kaikkien olennaisten vaatimusten mukaisessa laitteistossa on oltava liitteessä VII tarkoitettu CE-vaatimustenmukaisuusmerkintä. Merkinnän kiinnittämisestä on vastuussa valmistaja, sen yhteisössä oleva valtuutettu edustaja tai se, joka vastaa laitteiston saattamisesta markkinoille.

Jos käytetään liitteissä III, IV tai V kuvattuja menettelyjä, merkintään on liitettävä 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumero. Radiolaitteeseen on lisäksi liitettävä laiteluokan tunniste, jos sellainen on olemassa. Laitteeseen saa kiinnittää muita merkintöjä, jos ne eivät heikennä CE-merkinnän näkyvyyttä ja luettavuutta.”

13 Kyseisen direktiivin liitteessä III (Sisäinen tuotevalvonta ja erityiset laitteistotestit), joka koski 10 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyä, säädettiin seuraavaa:

”Tämä liite koostuu liitteestä II ja seuraavasta täydentävästä vaatimuksesta:

Valmistajan on itse tehtävä tai teetettävä kaikki olennaiset radiotestisarjat kullekin laitteistotyypille. Olennaisten testisarjojen määrittely on valmistajan valitseman ilmoitetun tarkastuslaitoksen vastuulla, paitsi jos testisarjat on määritelty yhdenmukaistetuissa standardeissa. Ilmoitetun tarkastuslaitoksen on otettava asianmukaisella tavalla huomioon yhdessä toimivien ilmoitettujen tarkastuslaitosten edelliset päätökset.

Valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen valtuutetun edustajan taikka laitteiston markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön on ilmoitettava, että kyseiset testit on suoritettu ja että laitteisto on olennaisten vaatimusten mukainen ja hänen on kiinnitettävä ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumero tuotantovaiheen aikana.”

14 Kyseisen direktiivin 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen laitteiden merkintöjä koskevassa liitteessä VII olevan 3 kohdan mukaan CE-merkintä oli kiinnitettävä tuotteeseen tai sen merkintäkilpeen. Lisäksi se oli kiinnitettävä pakkaukseen, jos sellainen oli, ja mukana oleviin asiakirjoihin.

Italian oikeus

15 Radio- ja telepäätelaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun direktiivin 1999/5/EY täytäntöönpanosta 9.5.2001 annetun asetuksen nro 269 (decreto legislativo n. 269 – Attuazione della direttiva 1999/5/CE riguardante le apparecchiature radio, le apparecchiature terminali di telecomunicazione ed il reciproco riconoscimento della loro conformità; GURI nro 156, Supplemento ordinario, 7.7.2001; jäljempänä asetus nro 269/2001), sellaisena kuin se oli voimassa pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikana, 11 §:n 3 momentissa säädettiin, että ”telepäätelaitteisiin, jotka eivät käytä maanpäälliseen tai avaruudessa tapahtuvaan radioviestintään osoitettua spektriä, ja radiolaitteiden vastaanottaviin osiin sovelletaan valmistajan valinnan mukaan joko tämän asetuksen liitteessä II, IV tai V kuvattuja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä”.

16 Kyseisen asetuksen 11 §:n 4 momentin mukaan silloin, ”jos valmistaja on soveltanut 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuja yhdenmukaistettuja standardeja, muihin kuin 3 momentissa tarkoitettuihin radiolaitteisiin sovelletaan valmistajan valinnan mukaan joko tämän asetuksen liitteessä III, IV tai V kuvattuja menettelyjä”.

17 Saman asetuksen 13 §:ssä säädettiin, että ”3 §:ssä tarkoitettujen kaikkien olennaisten vaatimusten mukaisessa laitteistossa on oltava liitteessä VII tarkoitettu CE-vaatimustenmukaisuusmerkintä. Merkinnän kiinnittämisestä on vastuussa valmistaja, sen Euroopan unionissa oleva valtuutettu edustaja tai se, joka vastaa laitteiston saattamisesta markkinoille. Jos sovelletaan tämän asetuksen liitteissä III, IV tai V kuvattuja menettelyjä, merkintään on liitettävä 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumero”.

18 Kyseisen asetuksen liitteessä III säädettiin, että ”valmistajan tai sen valtuuttaman tahon on tehtävä olennaiset radiotestit kullekin laitteistotyypille. Olennaisten testien määrittely on valmistajan valitseman ilmoitetun tarkastuslaitoksen vastuulla, paitsi jos testit on määritelty yhdenmukaistetuissa standardeissa”.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

19 COBRA on kulutuselektroniikka-alalla toimiva yritys, joka markkinoi Pascal-merkillä kotikäyttöön tarkoitettua toistinta, joka sijoitetaan audio- tai videosignaalin lähteen lähelle ja joka ottaa vastaan kyseisen lähteen signaalin ja lähettää sen edelleen kuuntelua tai katselua varten enintään 100 metrin etäisyydellä sijaitsevaan televisiovastaanottimeen. Edelleen lähettäminen tapahtuu käyttämällä radiospektriä ja merkitsee siten lähettämistä radiotaajuudella.

20 Tämäntyyppisten laitteiden valvonta kuuluu Italiassa MISE:lle. MISE totesi 18.5.2011 tehdyssä tarkastuksessa, joka kohdistui yleisölle myynnissä oleviin kyseisen merkkisen laitteen kappaleisiin, ettei laitteessa eikä sen pakkauksessa ollut direktiivissä 1999/5 tarkoitettua ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumeroa, joka mainittiin ainoastaan kyseisen laitteen mukana toimitettavassa käyttöohjekirjassa.

21 MISE katsoi, että direktiivin 1999/5 ja asetuksen nro 269/2001, jolla kyseinen direktiivi on saatettu osaksi Italian oikeusjärjestystä, noudattaminen edellytti, että tämä maininta olisi itse laitteessa, joten se asetti sääntöjenvastaisiksi katsomansa tuotteet hallinnolliseen takavarikkoon ja määräsi COBRA:lle seuraamuksen. Lisäksi MISE määräsi kyseisen yhtiön saattamaan sekä takavarikoidut kappaleet että muut Italian markkinoilla olevat kappaleet vaatimusten mukaisiksi.

22 COBRA valitti tästä päätöksestä Tribunale amministrativo regionale per il Lazioon (Lazion alueellinen hallintotuomioistuin, Italia) ja väitti, että kyseinen päätös perustui direktiivin 1999/5 ja erityisesti sen liitteessä III olevan toisen kohdan virheelliseen tulkintaan. Kyseinen tuomioistuin hylkäsi valituksen ja totesi, että direktiivissä 1999/5 ja asetuksessa nro 269/2001 asetetaan velvollisuus merkitä vaatimustenmukaisuuden varmistamisen oikeellisuudesta vastaava ilmoitettu tarkastuslaitos kyseisiin

Pascal-merkkisiin laitteisiin. COBRA teki tämän jälkeen kassaatiovalituksen Consiglio di Statoon (ylin hallintotuomioistuin, Italia) vedoten myös tässä menettelyssä siihen, ettei kyseinen päätös ollut direktiivin 1999/5 mukainen.

23 Consiglio di Stato toteaa, että kyseiset laitteet kuuluvat direktiivin 1999/5 soveltamisalaan sillä perusteella, että ne ovat tämän direktiivin 10 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja radiolaitteita. Kyseinen tuomioistuin täsmentää, että tämän direktiivin 5 artiklan mukaan tuotteiden, jotka täyttävät yhdenmukaistetut standardit, oletetaan vastaavan direktiivin 3 artiklassa tarkoitettuja olennaisia vaatimuksia. Se toteaa lisäksi, että direktiivi 1999/5 on ilmeisen epäjohdonmukainen radiolaitteiden 3 artiklassa säädettyjen olennaisten vaatimusten täyttymistä koskevilta osin. Kyseisen direktiivin 12 artiklan 1 kohdan mukaan kaikkien olennaisten vaatimusten mukaisessa laitteistossa on oltava liitteessä VII tarkoitettu CE-vaatimustenmukaisuusmerkintä, mutta samassa säännöksessä säädetään myös, että saman direktiivin liitteessä III tarkoitettua menettelyä käytettäessä tähän merkintään on liitettävä ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumero. Consiglio di Staton mukaan tästä liitteestä III sitä vastoin ilmenee, että silloin kun olennaiset radiotestisarjat on määritetty yhdenmukaistetuissa standardeissa, CE-merkintään ei tarvitse liittää ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumeroa.

24 Consiglio di Stato katsoo, että on epäloogista sekä suhteellisuusperiaatteen ja asianmukaisuutta koskevan periaatteen vastaista edellyttää ilmoitetun tarkastuslaitoksen toimia silloin, kun on olemassa yhdenmukaistettuja standardeja. Kyseisen tuomioistuimen mukaan tällainen lähestymistapa on vahvistettu direktiivin 1999/5 tulkintaa koskevassa komission tulkinnallisessa kannanotossa, jonka mukaan silloin, jos yhdenmukaistettu standardi sisältää olennaiset radiotestisarjat, valmistajan, joka noudattaa niitä, ei tarvitse kiinnittää tuotteeseen ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumeroa.

25 Consiglio di Stato päätti näin ollen lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko direktiiviä [1999/5] tulkittava siten, että valmistajan, joka käyttää direktiivin liitteessä III olevassa toisessa kohdassa säädettyä menettelyä tilanteessa, jossa on olemassa yhdenmukaistettuja standardeja, joissa määritetään vaaditut olennaiset radiotestisarjat, on käännyttävä ilmoitetun tarkastuslaitoksen puoleen ja siten liitettävä CE-merkintään (joka todistaa laitteiston vastaavan direktiivissä säädettyjä olennaisia vaatimuksia) ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumero?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko valmistajan, joka on käyttänyt [direktiivin 1999/5] liitteessä III olevan toisen kohdan mukaista menettelyä tilanteessa, jossa on olemassa yhdenmukaistettuja standardeja, joissa määritetään vaaditut olennaiset radiotestisarjat, mutta joka on omasta tahdostaan kääntynyt ilmoitetun tarkastuslaitoksen puoleen ja pyytänyt tätä vahvistamaan edellä mainittujen testien luettelon, liitettävä [kyseisessä direktiivissä] säädettyjen olennaisten vaatimusten täyttymistä osoittavaan CE-merkintään ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumero?

3) Jos toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko valmistajan, joka on käyttänyt [direktiivin 1999/5] liitteessä III olevan toisen kohdan mukaista menettelyä tilanteessa, jossa on olemassa yhdenmukaistettuja standardeja, joissa määritetään vaaditut olennaiset radiotestisarjat, mutta joka sen jälkeen on omasta tahdostaan kääntynyt ilmoitetun tarkastuslaitoksen puoleen ja pyytänyt tätä vahvistamaan edellä mainittujen testien luettelon ja on omasta tahdostaan liittänyt tuotteeseen sen tarkastuslaitoksen tunnusnumeron, jonka puoleen se on kääntynyt, merkittävä tarkastuslaitoksen tunnusnumero myös tuotteeseen ja sen pakkaukseen?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavat huomautukset

26 Ensimmäiseksi on todettava, että menettely, jota COBRA sovelsi pääasiassa sen arvioimiseksi, täyttääkö kyseessä oleva laite direktiivin 1999/5 3 artiklassa säädetyt olennaiset vaatimukset, ei ilmene selkeästi ennakkoratkaisupyynnöstä. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämä toinen kysymys kuitenkin perustuu olettamaan, jonka mukaan valmistaja kääntyi ilmoitetun tarkastuslaitoksen puoleen mutta ainoastaan yhdenmukaistettujen standardien yhteydessä vaadittujen olennaisten radiotestisarjojen luettelon vahvistamista varten. Ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle on siis annettava vastaus tämän olettaman pohjalta ja tämän olettaman paikkansapitävyyden varmistaminen on samalla jätettävä kyseisen tuomioistuimen tehtäväksi.

27 Toiseksi on todettava, että direktiivin 1999/5 1 artiklan 1 kohdan mukaan kyseistä direktiiviä sovelletaan tämän direktiivin 2 artiklan c alakohdassa määriteltyihin radiolaitteisiin. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että kyseessä oleva laite on viimeksi mainitussa säännöksessä tarkoitettu radiolaite.

Ensimmäinen kysymys

28 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko direktiivin 1999/5 12 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa tulkittava siten, että jos radiolaitteen valmistaja soveltaa kyseisen direktiivin liitteessä III olevassa toisessa kohdassa tarkoitettua menettelyä ja käyttää yhdenmukaistettuja standardeja tässä kohdassa tarkoitettujen testisarjojen määrittämiseksi, sen on käännyttävä kyseisen direktiivin 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kaltaisen ilmoitetun tarkastuslaitoksen puoleen ja näin ollen liitettävä CE-merkintään tämän ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumero.

29 Kun kyse on unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkitsemisesta, on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (tuomio 19.9.2000, Saksa v. komissio, C-156/98, EU:C:2000:467, 50 kohta; tuomio 25.10.2011, eDate Advertising ym., C-509/09 ja C-161/10, EU:C:2011:685, 54 kohta ja tuomio 26.7.2017, Jafari, C-646/16, EU:C:2017:586, 73 kohta).

30 Tältä osin pelkkä direktiivin 1999/5 12 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan sanamuoto voisi antaa olettaa, että CE-merkinnän kiinnittäminen radiolaitteeseen edellyttää, että tähän merkintään liitetään kyseisen direktiivin 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumero siinä tapauksessa, että sovelletaan kyseisen direktiivin liitteessä III tarkoitettua vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyä.

31 Kun otetaan huomioon tähän 12 artiklan 1 kohdan toiseen kohtaan sisältyvä viittaus mainitussa liitteessä III tarkoitettuun vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyyn, mainitun säännöksen sanamuodon mukaiseksi tulkitsemiseksi on tukeuduttava mainitun liitteen III sanamuotoon.

32 Tältä osin kyseisen liitteen – johon tämän 12 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa viitataan – sanamuodosta ilmenee, ettei tämän liitteen mukainen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely edellytä kaikissa olosuhteissa ilmoitetun tarkastuslaitoksen toimia.

33 Ensinnäkin tämän vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn yhteydessä nimittäin ”valmistajan on itse tehtävä” tai ”teetettävä” kaikki olennaiset radiotestisarjat. Toiseksi tässä liitteessä säädetään, että ”olennaisten testisarjojen määrittely on valmistajan valitseman ilmoitetun tarkastuslaitoksen vastuulla, paitsi jos testisarjat on määritelty yhdenmukaistetuissa standardeissa”.

34 Direktiiviin 1999/5 liitteen III sanamuodosta seuraa siis, että valmistaja voi itse osoittaa, täyttääkö tietty radiolaite olennaiset vaatimukset, joita ovat kyseisen direktiivin 10 artiklan 1 kohdan mukaan direktiivin 3 artiklassa tarkoitetut vaatimukset, mikäli se tekee kaikki yhdenmukaistetuissa standardeissa määritetyt olennaiset radiotestisarjat. Yksinomaan tämän liitteen sanamuodon perusteella kyseinen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely ei näin ollen kaikissa olosuhteissa edellytä ilmoitetun tarkastuslaitoksen toimia sen paremmin olennaisten radiotestisarjojen määrittämisessä kuin näiden testisarjojen tekemisessä.

35 Tästä seuraa, että silloin, jos valmistaja käyttää yhdenmukaistettuja standardeja direktiivin 1999/5 liitteessä III tarkoitettua vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyä soveltaessaan, direktiivin 1999/5 12 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan sanamuotoa, kun tätä säännöstä luetaan yhdessä liitteen III sanamuodon kanssa, on tulkittava siten, ettei se edellytä ilmoitetun tarkastuslaitoksen toimia eikä näin ollen sitä, että radiolaitteeseen kiinnitettävään CE-merkintään liitetään tällaisen tarkastuslaitoksen tunnusnumero.

36 Direktiivin 1999/5 12 artiklan 1 kohdan toinen alakohta tukee tällaista tulkintaa.

37 Muunlainen tulkinta nimittäin johtaisi siihen, että ilmoitetun tarkastuslaitoksen toimia edellytettäisiin sellaisessa tilanteessa, jossa kyseisen radiolaitteen jo oletetaan täyttävän direktiivin 3 artiklassa tarkoitetut olennaiset vaatimukset.

38 Tältä osin direktiivin 1999/5 10 artiklassa säädetään arviointimenettelyistä sen toteamiseksi, että radiolaite täyttää kyseisen direktiivin 3 artiklassa tarkoitetut olennaiset vaatimukset. Mainitun 10 artiklan 4 kohdassa säädetään, että jos valmistaja on soveltanut yhdenmukaistettuja standardeja, radiolaitteisiin sovelletaan valmistajan valinnan mukaan joko liitteessä III, IV tai V kuvattuja menettelyjä. Kuten edellä 34 kohdassa on todettu, kyseisen direktiiviin liitteessä III tarkoitettu arviointimenettely ei kuitenkaan kaikissa olosuhteissa edellytä ilmoitetun tarkastuslaitoksen puuttumista.

39 Lisäksi direktiivin 1999/5 5 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jos laitteisto täyttää ”yhdenmukaistetut standardit”, joilla kyseisen direktiivin 2 artiklan h alakohdan määritelmän mukaan tarkoitetaan ”[teknisiä] [eritelmiä], [jotka] – – standardointielin on vahvistanut – – eurooppalaisen vaatimuksen perustamiseksi – – ja [joiden] noudattaminen ei ole pakollista”, tästä seuraa myös, että laitteen oletetaan täyttävän olennaiset vaatimukset.

40 Tätä olettamaa tukee sekä direktiivin 1999/5 johdanto-osan 27 perustelukappale, jossa todetaan, että ”yhdenmukaistettujen standardien noudattaminen on osoitus siitä, että olennaiset vaatimukset todennäköisesti täyttyvät” ja että ”muut keinot osoittaa olennaisten vaatimusten täyttäminen ovat sallittuja”, että mainitun direktiivin liite III, jossa valmistaja vapautetaan velvollisuudesta kääntyä ilmoitetun tarkastuslaitoksen puoleen kyseisessä liitteessä tarkoitettua menettelyä varten silloin, jos laitteiden vaatimustenmukaisuus on arvioitu yhdenmukaistettuja standardeja käyttäen.

41 Koska laitteen oletetaan täyttävän olennaiset vaatimukset yhdenmukaistettujen standardien käyttämisen perusteella, ja kun otetaan huomioon edellä 34 kohdassa esitetty tulkinta, jonka mukaan ilmoitetun tarkastuslaitoksen toimet eivät ole tarpeen, jos radiolaitteen valmistaja käyttää näitä standardeja, sellaiselle valmistajalle, joka on käyttänyt yhdenmukaistettuja standardeja direktiivin 1999/5 liitteessä III tarkoitettua arviointimenettelyä soveltaessaan, ei voida asettaa velvollisuutta kääntyä ilmoitetun tarkastuslaitoksen puoleen ja näin ollen liittää radiolaitteeseen kiinnitettyyn CE-merkintään tämän tarkastuslaitoksen tunnusnumeroa.

42 Tämä tulkinta direktiivin 1999/5 12 artiklan 1 kohdan toisesta alakohdasta ja kyseisen direktiivin liitteestä III on lisäksi kyseisellä direktiivillä tavoitellun päämäärän mukainen. Kyseisen direktiivin johdanto-osan 14 ja 32 perustelukappaleesta nimittäin seuraa, että direktiivin tarkoituksena on

varmistaa tavaroiden vapaa liikkuvuus rajoittamalla vapaan liikkuvuuden esteet sellaisiin kansallisiin vaatimuksiin, jotka ovat tarpeen ja oikein mitoitettuja, ja huolehtia siitä, etteivät radiolaitteet aiheuta terveysvaaroja, jotka voitaisiin ehkäistä.

43 Tältä osin direktiivin 1999/5 1 artiklan mukaan tällä direktiivillä perustetaan sääntelyjärjestelmä tällaisten laitteiden markkinoille saattamiseksi unionissa, niiden vapaan liikkuvuuden turvaamiseksi sekä käyttöön ottamiseksi. Kyseisen direktiivin 7 artiklassa puolestaan säädetään, että jäsenvaltioiden on sallittava tällaisen laitteen käyttöönotto sen alkuperäiseen tarkoitukseen, jos se on ”olennaisten vaatimusten – – mukainen”. Nämä vaatimukset on määritetty direktiivin 1999/5 3 artiklassa, ja niihin kuuluvat muun muassa käyttäjän terveyden ja turvallisuuden suojelu.

44 Kuten edellä 39 ja 40 kohdassa on todettu, direktiivin 1999/5 5 artiklassa perustetaan olettama, jonka mukaan kyseisen direktiivin 3 artiklassa mainitut olennaiset vaatimukset täyttyvät, jos laitteisto täyttää yhdenmukaistetut standardit. Näin ollen ilmoitetun tarkastuslaitoksen toimet eivät tällaisessa tilanteessa ole tarpeen sen varmistamiseksi, etteivät mainitut laitteistot aiheuta terveysvaaroja, jotka voitaisiin ehkäistä, eivätkä ne siten myöskään ole tarpeen käyttäjän terveyden ja turvallisuuden suojelemista varten.

45 Tätä tulkintaa tukee se seikka, että direktiivin 1999/5 11 artiklan 1 kohdan määritelmän mukaan ilmoitetun tarkastuslaitoksen tehtävänä on ainoastaan suorittaa tämän direktiivin 10 artiklassa tarkoitetut arviointimenettelyt eikä varmentaa, että kaikki laitteistot täyttävät direktiivin 3 artiklassa mainitut olennaiset vaatimukset.

46 Direktiivin 1999/5 12 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan sanamuodon, asiayhteyden ja päämäärän analyysin lisäksi edellä 35 kohdassa esitettyä tulkintaa tukee myös direktiivin 1999/5 tulkintaa koskeva komission tulkinnallinen kannanotto. Kannanoton osassa, jonka otsikkona on ”*Ambiguity in annex III to the Directive*” (”Liitteen III moniselitteisyys”), ilmenee, että jos yhdenmukaistettuun standardiin sisältyvät olennaiset radiotestisarjat, valmistajan, joka noudattaa niitä, ei tarvitse kiinnittää laitteistoon ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumeroa. Kyseisessä kannanotossa korostetaan, ettei ilmoitettu tarkastuslaitos osallistu direktiivin 1999/5 liitteessä III säädettyyn vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyyn, jos valmistaja käyttää yhdenmukaistettuja standardeja, eikä kyseisen direktiivin 12 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ilmaistua velvollisuutta näin ollen sovelleta, jos tämä valmistaja käyttää yhdenmukaistettuja standardeja.

47 Kun otetaan huomioon edellä todettu, ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 1999/5 12 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, että kun radiolaitteen valmistaja soveltaa kyseisen direktiivin liitteessä III olevassa toisessa kohdassa tarkoitettua menettelyä ja käyttää yhdenmukaistettuja standardeja tässä kohdassa tarkoitettujen testisarjojen määrittämiseksi, sen ei tarvitse kääntyä kyseisen direktiivin 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kaltaisen ilmoitetun tarkastuslaitoksen puoleen eikä näin ollen liittää CE-merkintään tämän ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumeroa.

Toinen kysymys

48 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko direktiivin 1999/5 12 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa tulkittava siten, että radiolaitteen valmistajan, joka on soveltanut kyseisen direktiivin liitteessä III tarkoitettua menettelyä ja käyttänyt yhdenmukaistettuja standardeja, joissa määritetään vaaditut olennaiset radiotestisarjat, on liitettävä CE-merkintään sellaisen ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumero, jonka puoleen se on omasta tahdostaan ja ilman, että sillä on tähän velvollisuutta, kääntynyt mainittuihin yhdenmukaistettuihin standardeihin kuuluvien vaadittujen olennaisten radiotestisarjojen luettelon vahvistamista varten.

49 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus, tällaisella valmistajalla ei voida katsoa olevan velvollisuutta liittää CE-merkintään ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumeroa, jos se on kääntynyt kyseisen tarkastuslaitoksen puoleen omasta tahdostaan mainittuihin yhdenmukaistettuihin standardeihin kuuluvien vaadittujen olennaisten radiotestisarjojen luettelon vahvistamista varten.

50 Koska silloin, jos radiolaitteen valmistaja soveltaa kyseisen direktiivin liitteessä III olevassa toisessa kohdassa tarkoitettua menettelyä ja käyttää yhdenmukaistettuja standardeja tässä kohdassa tarkoitettujen testisarjojen määrittämiseksi, sen ei tarvitse kääntyä ilmoitetun tarkastuslaitoksen puoleen eikä näin ollen liittää CE-merkintään tämän ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumeroa, valmistajan ei näin ollen tarvitse liittää CE-merkintään tällaisen ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumeroa, jos se on kääntynyt tällaisen tarkastuslaitoksen puoleen omasta vapaasta tahdostaan.

51 Tätä tulkintaa vahvistaa se, että – kuten komissio kirjallisissa huomautuksissaan huomautti – siinä tapauksessa, ettei ilmoitettu tarkastuslaitos ole vastuussa näiden testisarjojen valinnasta, velvollisuudessa merkitä sen tunnusnumero ei olisi mieltä, kun otetaan huomioon edellä 40 kohdassa esitetyt arvioinnit.

52 Kun otetaan huomioon edellä todettu, toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 1999/5 12 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, että radiolaitteen valmistajan, joka on soveltanut kyseisen direktiivin liitteessä III tarkoitettua menettelyä ja käyttänyt yhdenmukaistettuja standardeja, joissa määritetään vaaditut olennaiset radiotestisarjat, ei tarvitse liittää CE-merkintään sellaisen ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumeroa, jonka puoleen se on omasta tahdostaan ja ilman, että sillä on tähän velvollisuutta, kääntynyt mainittuihin yhdenmukaistettuihin standardeihin kuuluvien vaadittujen olennaisten radiotestisarjojen luettelon vahvistamista varten.

Kolmas kysymys

53 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annetut vastaukset, kolmanteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

54 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (yhdeksäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Radio- ja telepäätelaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta 9.3.1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/5/EY, sellaisena kuin se on muutettuna 18.6.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 596/2009, 12 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, että kun radiolaitteen valmistaja soveltaa kyseisen direktiivin liitteessä III olevassa toisessa kohdassa tarkoitettua menettelyä ja käyttää yhdenmukaistettuja standardeja tässä kohdassa tarkoitettujen testisarjojen määrittämiseksi, sen ei tarvitse kääntyä kyseisen direktiivin 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kaltaisen ilmoitetun tarkastuslaitoksen puoleen eikä näin ollen liittää CE-merkintään tämän ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumeroa.

2) **Direktiivin 1999/5, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 596/2009, 12 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, että radiolaitteen valmistajan, joka on soveltanut kyseisen direktiivin liitteessä III tarkoitettua menettelyä ja käyttänyt yhdenmukaistettuja standardeja, joissa määritetään vaaditut olennaiset radiotestisarjat, ei tarvitse liittää CE-merkintään sellaisen ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumeroa, jonka puoleen se on omasta tahdostaan ja ilman, että sillä on tähän velvollisuutta, kääntynyt mainittuihin yhdenmukaistettuihin standardeihin kuuluvien vaadittujen olennaisten radiotestisarjojen luettelon vahvistamista varten.**

Allekirjoitukset